

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/75/2024
Identifikačné číslo spisu:	1222010159
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1222010159.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 19. februára 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného Z. B. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona o dovolaní menovaného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/141/2022, z 8. marca 2023

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Z. B. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 6T/21/2022, z 9. septembra 2022 bol obvinený Z. B. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a), písm. c) Trestného zákona účinného v čase spáchania žalovaného skutku s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že: „si opakovane od presne nezisteného času do 11:50 h 4. októbra 2021 zadovážil heroín a tento následne v Bratislave v záhradnej chatke so súpisným číslom XXXXX v mestskej časti I. - Z. I., v katastrálnom území Z. I. LV XXXX, opakovane predal alebo dal osobám K. A., A. I.F. a B. I.Á. a v presne nezistenom čase si menovaný zadovážil a do 13:15 h, resp. do 14:10 h 4. októbra 2021 v Bratislave v uvedenej záhradnej chatke prechovával u seba 3 vrecká s obsahom zmesi heroínu kofeínu a paracetamolu s hmotnosťou 411 mg, 1.013 mg a 757 mg, s priemernou koncentráciou účinnej látky 10,2 %, 10,4 % a 12,6 % hmotnostných, a v danej chatke v komode oproti vchodovým dverám v prvej zásuvke prechovával zatavenú injekčnú striekačku s modrým piestom s obsahom zmesi metamfetamínu a metylsulfonylmetánu o hmotnosti 433 mg s priemernou koncentráciou účinnej látky 47,5 % hmotnostných, čo v súhrne zodpovedá 25 obvykle jednorazovým dávkam drogy, pričom heroín je podľa zákona o omamných látkach a psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov zaradený do I. skupiny omamných látok a metamfetamín do II. skupiny psychotropných látok, pričom obžalovaný nebol na ich držbu podľa príslušných právnych predpisov oprávnený, a to aj napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/154/2011, zo 7. februára 2012, právoplatný

7. februára 2012, odsúdený za pokračovací zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 odsek 1 písmeno c), písmeno d) Trestného zákona.“

Za to bol obvinenému Z. B. uložený, podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku, s použitím § 38 ods. 2, ods. 4, § 37 písm. m) Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov a osem (8) mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Okrem toho súd uložil menovanému podľa § 60 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného zákona trest prepadnutia vecí, a to hotovosť vo výške 283,50 Eur. Zároveň súd uložil obvinenému podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad vo výmere dva roky.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. ITo/141/2022, z 8. marca 2023 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného Z. B. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený Z. B. prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Magdalény Kollárovej dovolanie s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní v podstate namietol:

„Odsúdený namieta predovšetkým spôsob, akým boli vykonané svedecké výpovede svedkov: K. A., O. Y., A. X. a B. I., nakoľko títo sú závislí od omamných a psychotropných látok, pričom sami sú stíhaní za vlastnú trestnú činnosť a voči osobe odsúdeného vypovedali zrejme len z motivácie pomôcť sebe vo svojich trestných veciach. Na ich výpovede teda nie je možné vôbec prihliadať. S ohľadom na vyššie uvedené považujeme za potrebné, aby výpovede všetkých osôb, ktoré boli obvinené, podozrivé resp. u nich prebiehalo trestné konanie boli považované za irelevantné, nakoľko išlo o závislé osoby, ktoré mohli samé sa dopúšťať podobnej trestnej činnosti a ich výpovede mohli byť motivované vlastnými trestnými konaniami a výsledkom v nich. Uvedené by vysvetľovalo aj v rozsudku spomínané rozpory vo výpovediach. Napr. O. Y. podľa viacerých výpovedí predával a zabezpečoval omamné látky, v čase razi v predmetnej chatke býval, a teda je zjavné, že omamné látky ako aj finančné prostriedky mohli patriť práve jemu. Nijakým spôsobom nebolo preukázané, že všetky omamné látky resp. peniaze patrili odsúdenému. Pri p. O. Y. zrejme môže ísť o ten istý skutok za ktorý bol odsúdený (p. B.) potrestaný, a teda súd mal skúmať (skôr ako ho pripustil ako svedka) v akom stave je jeho konanie a aké výhody mu boli ponúknuté v prípade spolupráce. Súd sa v rozsudku ani v uznesení nezaoberal či a v akom štádiu sú trestné konania vyššie uvedených svedkov, čo je závažné pochybenie, a ani z rozhodnutí nevyplyva zisťovanie toho, aké výhody uvedení svedkovia resp. spolupracujúci obvinení mohli získať.

Rovnako p. A. uviedol, že pred hlavným pojednávaním ho oslovil O. Y. s tým, že ak nebude vypovedať proti obžalovanému, tak sa mu môže niečo stať. Aj z uvedených dôvodov máme za to, že je potrebné na výpoveď p. A. neprihliadať. Rovnako mal podľa nášho názoru prvostupňový ako aj odvolací súd dôraznejšie prihliadať na veľké množstvo rozporných tvrdení a skutočností aj v súvislosti s tým, že svedkovia sú narkomani (pravdepodobne závislé osoby čo je duševná porucha, a teda ako takí by mali byť neprípustní ako svedkovia) a zároveň môže ísť o osoby, ktoré mohli mať výhody zo svojej výpovede vo vlastných konaniach. Výpovede takýchto svedkov sú účelové a subjektívne a je potrebné posudzovať ich osobu aj vzhľadom k pomeru ich vyšetrovacej veci. Výpovede takýchto svedkov proti odsúdenému sú prakticky bezpredmetné a tieto výpovede nijakým spôsobom nemohli preukázať vinu odsúdeného bez dôvodných pochybností. OČTK prakticky neprodukovali žiadne dôkazy, na základe ktorých by mohol byť odsúdený uznaný za vinného (bez dôvodných pochybností). Odsúdený k veci nevypovedal, jediné čo uviedol bolo, že nájdené zakázané látky boli výlučne pre jeho osobnú spotrebu. Súd ani OČTK nijakým spôsobom nezvážili psychický a zdravotný stav odsúdeného a či bol v danom čase schopný rozpoznať svoje konanie a jeho následky, nakoľko odsúdený je dlhodobo - viac ako 30 rokov závislý od heroínu a nebolo vykonané ani znalecké dokazovanie ohľadne jeho schopností vnímať a rozoznať realitu, a teda vôbec či odsúdený bol alebo nebol v danom čase trestnoprávne zodpovedný vzhľadom k jeho zníženým rozpoznávacím schopnostiam.

Odsúdený ďalej namieta skutočnosť, že nikdy nedošlo k výsluchu svedkov, ktorých odsúdený

navrhoval, čím súdy a OČTK porušili jeho právo na obhajobu. Odsúdený navrhol výsluch svedkov B. B., L. B., B. D. a svedka Š. D., pričom súd tieto dôkazy nevykonal, čím podľa odsúdeného porušil jeho právo na obhajobu. Odsúdený namieta, že mu nebol poskytnutý dostatočný priestor na prípravu jeho záverečnej reči, čo je tiež zásahom do jeho práva na obhajobu, a teda sa nemohol riadne brániť pred súdom. Odsúdený má za to, že v čase pojednávania nebol schopný uviesť si následky svojho konania ako aj priebeh pojednávania, necítil sa príčetný, dokonca aj sudkyňa JUDr. Michaela Bučeková uviedla, že javil známky nepriaznivého stavu, vôbec nekomunikoval, nereagoval a bol dezorientovaný. Bol následne odvedený z pojednávacej miestnosti a o väzbe rozhodli bez jeho výsluchu.

Odsúdený poukazuje na znalecký posudok č. 61/2021, z ktorého vyplynulo: - u obžalovaného bol zistený stav závislosti od heroínu /opiátová závislosť/ a psychická addikcia /závislosť/ od pervitínu /psychostimulans/, aktuálne vynútené abstínovanie v podmienkach väzby, pričom sa jedná o dlhoročnú závislosť s následnými zmenami osoby v zmysle jej deprivácie. Súd mal teda skúmať či na základe vykonaného znaleckého posudku, ktorým boli potvrdené až 2 druhy závislosti, odsúdený mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie alebo nie. Nakoľko toto nebolo v konaní preukázané, pričom bolo preukázané, že odsúdený trpel psychickou chorobou - závislosťou - je zrejmé, že napadnuté rozhodnutia boli vydané predčasne resp. nezákonne. Rovnako poukazujeme na to, že pokiaľ by aj súd mal za preukázané zavinenie, bol povinný odsúdeného zdravotný stav zohľadniť pri posudzovaní poľahčujúcich okolností. Pokiaľ by aj súd pripustil výpovede svedkov ako relevantné, bolo nevyhnutné ich vyhodnotiť konzistentne, a teda zohľadniť aj iné tvrdené skutočnosti (tie ktoré svedčia v prospech odsúdeného), a to, že:

- B. I. uviedla: Keď si kupovala drogy v chatke bol O. Y., ktorý rozhodoval, či jej 'Z.' predá alebo nepredá drogy.

- A. I. (v čase policajnej akcie sa nachádzala na mieste) uviedla: Obžalovaného poznala ako užívateľa heroínu a pervitínu, nie ako dílera. Od obžalovaného aj ďalších osôb má sprostredkovanú informáciu, že O. Y. v chatke obžalovaného predáva drogy a namiesto nájomného odovzdával obžalovanému drogy, aby obžalovaný nemusel kraďnúť. Svedkyňa videla ako O. Y. sedel na dvore v kresle a balíčkoval drogy. Y. využíval obžalovaného, aby otváral dvere narkomanom, ktorí si tam chodili kupovať drogy. Uviedla, že v chatke býval obžalovaný a O. Y., ktorý sa k obžalovanému prisťahoval v máji alebo júni 2021, a že si svedkyňa od Y. kúpila heroín. Z uvedeného vyplýva, že tu možno hovoriť o poľahčujúcich okolnostiach napr. c) spáchal trestný čin v spojitosti s negatívnymi dôsledkami svojej choroby, e) spáchal trestný čin pod tlakom odkázanosti alebo podriadenosti, g) spáchal trestný čin v dôsledku núdze, ktorú si sám nespôsobil, h) spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nespôsobil.

- K. A. uviedol: Svedok si myslí, že Y. nútil predávať obžalovaného drogy, že sa mu mal vyhrážať, čo počul od iných ľudí, sám nikdy nebol svedkom takýchto vyhrážok. Svedok videl ako drogy nosil obžalovanému O. Y.. Z uvedeného vyplýva, že tu možno hovoriť o poľahčujúcich okolnostiach napr. f) spáchal trestný čin pod vplyvom hrozby alebo nátlaku. Rovnako vzhľadom na ťažkú závislosť odsúdeného na drogách, bol od p. Y. doslova závislou osobou, nakoľko ten mu vedel zabezpečiť drogy, pretože odsúdený nemal peniaze a nechcel kraďnúť.

Nakoľko Y. sa mal podľa svedkov odsúdenému vyhrážať, resp. bol k odsúdenému vo vzťahu nadriadenosti, ako aj nakoľko drogy mal podľa výpovedí zabezpečovať p. Y. (nikde nebolo preukázané, že by odsúdený drogy zabezpečoval) je nepochybné, že odsúdený nemohol predávať drogy p. Y., a teda týmto sa stráca znak skutkovej podstaty podľa § 172 ods. 2 písm. c) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j) Trestného zákona, keďže je preukázané, že minimálne p. Y. nemohol odsúdený drogy predať (keďže drogy zabezpečoval podľa výpovede svedkov práve Y.). Nemožno teda hovoriť o spáchaní skutku na viacerých osobách podľa § 138 písm. j) Trestného zákona, nakoľko v zmysle § 127 ods. 12 viacerými osobami sa na účely tohto zákona rozumejú najmenej tri osoby.

Poukazujeme na to, že súd bol povinný prihliadať najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy (§ 34 odsek 4 Trestného zákona). Poukazujeme na to, že súd v rozpore s dôkazmi u odsúdeného nezistil žiadnu okolnosť v zmysle § 36 Trestného zákona, naopak zistil existenciu príťažujúcej okolnosti v zmysle ustanovenia § 37 písmeno m) Trestného zákona (obžalovaný bol v minulosti už za trestný čin odsúdený, pričom sa jednalo o úmyselnú trestnú činu, niektoré obdobného

charakteru - neoprávnené prechovávanie a predaj drog), čo malo za následok, že trestná sadzba sa u obžalovaného individuálne upravovala v neprospech obžalovaného v zmysle kritéria § 38 odsek 4 Trestného zákona, to jest zvýšenie dolnej hranice ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu, preto súd ukladal obžalovanému trest v sadzbe od 11 rokov a 8 mesiacov do 15 rokov. Máme za to, že súd nesprávne prihliadol na príťažujúce okolnosti, a to v rozpore s § 38 ods. 1 Trestného zákona v zmysle ktorého: Na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadnuť ako na poľahčujúcu okolnosť, príťažujúcu okolnosť, okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. To, že bol páchatel' odsúdený už bolo priamo zákonným znakom trestného činu podľa § 172 odsek 2 písm. a) Trestného zákona, a teda nemal súd prihliadať na predchádzajúce odsúdenie ako na príťažujúcu okolnosť, pričom aj vzhľadom k zmenám v trestných kódexoch mu súd uložil trest, ktorý je nezákonný a neprimerane prísny.

Odsúdený namieta nezákonné vykonanie dôkazu - pri policajnej prehliadke policajt vybral z odsúdeného vrchného vrečka košeľe heroín, čiže vec nebola vydaná odsúdeným, čo je samo o sebe nezákonné vykonanie resp. zabezpečenie dôkazu. Nevykonanie dôkazov potrebných pre náležité objasnenie skutkového stavu, ako aj nevypočutie navrhnutých svedkov, ale vypočutie svedkov, ktorí s vecou nemali nič spoločné odsúdený považuje za nezákonný postup súdu - konanie v rozpore so zásadou zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Odsúdený namieta, že nikdy nebol prichytený pri predaji zakázaných látok, nebol monitorovaný, neboli vyhotovené žiadne fotografické dôkazy resp. záznamy, a teda neexistuje žiaden priamy dôkaz, že by sa odsúdený mal dopustiť skutku, ktorý sa mu kladie za vinu. Jediným dôkazom sú svedecké výpovede narkomanov, ktorí majú vlastné trestné konanie, a teda ich motivácia pravdivo vypovedať je minimálne sporná. Odsúdený bol súdom uznaný za vinného výlučne na základe domnienok a svedectiev nedôveryhodných osôb, ktoré zrejme mohli mať výhody z výpovede proti nemu. Rovnako žiadame, aby súd pri hodnotení dôkazov ako aj trestných sadzieb bral na zreteľ aj zmeny v aktuálne trestných kódexoch napr. v súvislosti s 'kajúcnikmi' resp. s novými trestnými sadzami, skutkovými podstatami a pod. Celé konanie pred súdmi je založené na nezákonne vykonaných a nepriamych dôkazoch a domnienkach, napadnuté rozhodnutia sú nepreskúmateľné a zmätočné, a závery súdov sú v rozpore so zásadou zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností a nevyplyvajú z operatívnych zistení OČTK.

Odsúdený poukazuje na to, že rozhodnutím Ústavného súdu SR z 3. júla 2024, č. k.: PL. ÚS 3/2024 a jeho zverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 6. augusta 2024 nadobudol účinnosť nový Trestný zákon v znení zákona č. 40/2024 Z. z., ktorý zásadným spôsobom mení trestnoprávnu politiku štátu. Označená zmena zákona je skutočnosť súdu v pôvodnom konaní neznáma, ktorá sama o sebe môže odôvodniť iné rozhodnutie o vine obvineného v zmysle právnej kvalifikácie skutku a vzhľadom na ktorú je pôvodne uložený trest v zrejmom nepomere k závažnosti činu a k pomerom obvineného resp. odsúdeného pri rešpektovaní základných práv a slobôd, ako to ustanovuje Trestný poriadok v ustanovení § 1.“

Obvinený Z.T. B. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku, napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 6T/21/2022, z 9. septembra 2022, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/141/2022, z 8.marca 2023 možno hodnotiť ako zákonné a vecne správne. K uvedenému možno dodať, že prvostupňový súd sa v rámci dokazovania realizovanom na hlavnom pojednávaní dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami, najmä pri hodnotení výpovedí jednotlivých svedkov, ktorí boli rovnako ako menovaný, dlhodobými užívateľmi tzv. 'tvrdých' drog. V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že pri dokazovaní predaja drog vo väčšine prípadov tvoria skupinu svedkov práve osoby, ktoré si tieto látky kupujú, či už pre vlastnú spotrebu, prípadne na ďalšiu distribúciu. Je potom na orgánoch činných v trestnom konaní či a do akej miery budú hodnotiť nimi tvrdené skutočnosti za vierohodné, keďže sa môže jednať o osoby, ktoré rovnako páchajú takú trestnú činnosť a svojimi výpoveďami by mohli orgány činné v trestnom konaní alebo súd zavádzať. V danom konkrétnom prípade sa okresný súd pri hodnotení výpovedí jednotlivých

svedkov zameral práve na nutnosť tieto posudzovať zvlášť obozretne, pritom dostatočne jasne a zreteľne v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, prečo, ktorým svedkov a aké skutočnosti uveril a čo považoval za nepravdivé.

V priebehu vyšetrovania ako aj v konaní pred súdom bolo vykonané dostatočné množstvo dôkazov, ktoré preukazovali vinu menovaného zo stíhaného obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. a) a písm. c) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku s poukazom na ustanovenie § 138 písm. j) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku. Odsúdený v rámci konania opakovane využíval právo a odmietol k veci vypovedať, čo síce nemožno hodnotiť v jeho neprospech, no samotné spochybňovanie v jeho neprospech vypovedajúcich svedkov bez relevantnej proti argumentácie, možno hodnotiť iba ako jeho účelovú obranu. V rámci dokazovania boli vykonané všetky dôkazy zákonným spôsobom, pričom k zákonnosti spochybňovanému zaisteniu drog od odsúdeného sa vyjadril predovšetkým odvolací súd, ktorý potvrdil zákonnosť ich zaistenia. Skutočnosť, že odsúdený bol dlhodobým užívateľom drog ešte neznačí, že tieto nemohol predávať a že mal byť v čase páchania skutku nepričetným. Znalkyňa MUDr. Elena Mokrášová, ktorá posudzovala zdravotný stav menovaného a najmä jeho závislosť od drog žiadne také okolnosti, pre ktoré by bolo nevyhnutné skúmať jeho duševný stav, nezistila. V tejto súvislosti nie je možné opomenúť možnosť obhajoby na vlastné náklady dať vypracovať znalecké posudky z akejkoľvek oblasti, a to aj za účelom posúdenia zdravotného, či duševného stavu osoby obvinenej (obžalovanej). Skutočnosť, že osoba spácha trestný čin pod vplyvom návykovej látky automaticky nevylučuje vyvodenie trestnej vo vzťahu j nej.

Odsúdenému bol za posudzované protiprávne konanie právoplatne uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 8 mesiacov so zaradením pre jeho výkon do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Za dané protiprávne konanie bolo možné v čase jeho posudzovania a rozhodovania uložiť trest odňatia slobody v sadzbe od 10 rokov do 15 rokov. Okresný súd pri určovaní druhu a výmery testu v podstate ani nemal inú možnosť, ako menovanému uložiť vyššie uvedený trest odňatia slobody, keďže v jeho prípade nejestvovali žiadne poľahčujúce okolnosti, na ktoré by bolo možné prihliadnuť a na strane druhej musel vzhľadom na kriminálnu minulosť menovaného prihliadnuť na okolnosť, že už bol za trestný čin odsúdený. Mám za to, že odsúdenému boli uložené všetky sankcie zákonne, sú vzhľadom na vykonané dokazovanie a jeho osobu primerané. Súd sa v odôvodnení svojich rozhodnutí taktiež dôsledne vysporiadali s otázkami, prečo, aké druhy trestov a ochranné opatrenia boli odsúdenému uložené a v akej výške. V prípade, ak obhajoba považuje za neodôvodnené uloženie trestu prepadnutia veci (zaistené peňažné prostriedky), je nutné opakovane uviesť, že v tom čase obžalovaný opakovane odmietol k veci vypovedať, nevysvetlil pôvod zaistených peňazí a ani účel na aký mali byť použité. Z vykonaného dokazovania však jednoznačne vyplynulo, že obvinený nikde nepracoval, pri možnosti vypovedať žiaden zákonný príjem neuviedol, naopak, drogy opakovane nakupoval a následne predával.“ Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Z. B. zamietol.

Na vyjadrenie prokurátora reagoval obvinený nasledovne:

„V prvom rade poukazujeme na to, že vyjadrenie nijako nerozporuje skutočnosť, ktorú opakovane namieta odsúdený, že nikdy nedošlo k výsluchu svedkov, ktorých odsúdený navrhoval, čím súdy a OČTK porušili jeho právo na obhajobu.

Odsúdený opakovane namieta, že mu nebol poskytnutý dostatočný priestor na prípravu jeho záverečnej reči, čo je tiež zásahom do jeho práva na obhajobu, a teda sa nemohol riadne brániť pred súdom. Máme teda za to, že znalkyňa zistila dôvody na skúmanie duševného stavu, keďže poukazuje na psychickú aj heroínovú závislosť a zmeny osoby v zmysle jej deprivácie. Súdom bol povinný skúmať a pred rozhodnutím vo veci samej mať ustálenú aj subjektívnu stránku skutkovej podstaty a aj duševný stav odsúdeného, nakoľko v zmysle znaleckého posudku vznikli dôvodné pochybnosti o jeho duševnom zdraví a schopnostiach rozpoznať a ovládať svoje správanie. Nevykonaním navrhnutých dôkazov a dokazovania ohľadne duševného stavu odsúdeného zostali aj vzhľadom k ostatným dôkazom dôvodné pochybnosti o skutkovej otázke a o vine odsúdeného, ktoré pokiaľ by nebolo možné odstrániť vykonaním ďalších dostupných dôkazov, súd musel rozhodnúť v prospech obžalovaného v zmysle princípu in dubio pro reo. K argumentom uvedených vo vyjadrení, že odsúdený nevysvetlil pôvod peňazí a že nikde nepracoval neznamena, že peniaze pochádzali z trestnej činnosti odsúdený opakovane

poukazuje na to, že financie, ktoré sa u odsúdeného našli nepochádzali z predaja drog, ale z hrania na automatoch a zo železa, ktoré nosil do zberu na výkup. Nijakým spôsobom nebolo preukázané, že išlo o peniaze z trestnej činnosti, a teda rozsudok ako aj uznesenie okrem toho, že nie sú riadne odôvodnené sú aj arbitrárne. Nevýkonanie dôkazov potrebných pre náležité objasnenie skutkového stavu ako aj nevypočutie navrhnutých svedkov, ale vypočutie svedkov, ktorí s vecou nemali nič spoločné odsúdený považuje za nezákonný postup súdu - konanie v rozpore so zásadou zistenia skutkového stavu bez dôvodných pochybností.

V celom konaní nebolo preukázané, že odsúdený drogy predával, svedkovia sú nespoľahliví, mohlo im ísť o výhody v ich konaniach. Odsúdený vzhľadom na svoj stav a chorobu nebol schopný drogy predávať lebo mal ťažkú závislosť a už vôbec nie si uvedomovať, že by niečo predával - preto aj viacerí svedkovia vypovedali, že nepredával drogy. Argumentovať teda tým, že odsúdený si mohol sám zafinancovať znalecké dokazovanie, neobstojí, nakoľko súdy resp. OČTK boli povinné postupovať tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy boli povinné obstaráť z úradnej povinnosti, a pokiaľ to neurobili, rozhodnutie je nezákonné.“

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) v spojení s § 372 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a

jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení (príkladmo vid' § 34 a nasl., pokiaľ ide o obvineného, resp. § 44 a nasl. Trestného poriadku, čo sa týka obhajcu a pod.), ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva na obhajobu, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napokon, aj zo samotného gramatického znenia naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach.

V spojitosti s právom na obhajobu je potrebné vnímať aj právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa doplňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby sa na tieto dostal od súdu náležitá odpoveď,
 - b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
 - c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana k dispozícii.
- Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Ván de Hurk v. Holandsko, resp. Ruiz Torija v. Španielsko). Podstatou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v. Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Ván de Hurk v. Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je následne možné kvalifikovaným spôsobom posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Ďalej platí, že jednou zo základných povinností súdu vo vzťahu k zachovaniu práva na obhajobu je nutnosť starostlivo a úplne popísať dôkazný postup, ktorý je súčasne treba logicky a presvedčivo odôvodniť. Uvedenú požiadavku zakotvil zákonodarca do sústavy nárokov na odôvodnenie rozsudku, a tak isto aj uznesenia, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej. Nie je prípustné, aby odôvodnenie rozhodnutia, ktoré musí rešpektovať vyššie vymedzené kritériá, bolo založené na skutkových zisteniach, ktoré nie sú náležitým spôsobom odôvodnené, resp. primerane vysvetlené. Takéto rozhodnutia (ich odôvodnenie alebo absencia takéhoto odôvodnenia tam, kedy rozhodné skutočnosti v zásade musia byť odôvodnené) nie sú adhézne k určitému zistenému skutkovému stavu vyjadrenému v odôvodnení dotknutého rozhodnutia. Za takéhoto procesného stavu ide o rozhodnutia, ktoré nerešpektujú požiadavky Trestného poriadku ako základného procesnoprávneho predpisu upravujúceho trestné konanie. V konečnom dôsledku sa takéto rozhodnutie „posúva“ do protiústavnej polohy, a to najmä z hľadiska nároku trestne stíhaného obvineného na spravodlivé posúdenie jeho trestnej veci (ÚS 181/2000 - ČR).

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval tým, že neboli vykonané dôkazy, ktoré navrhoval. Obvinený taktiež namietal dôveryhodnosť výpovedí svedkov, konkrétne namietal rozpory v ich výpovediach, kvôli čomu na ne nemožno prihliadať a nemožno z nich preukázať vinu obvineného, a napokon vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu namietal, že súd nezvážil psychický a zdravotný stav obvineného, teda či bol v

danom čase schopný rozpoznať svoje konanie a následky. Táto argumentácia však nie je dôvodná.

Vo vzťahu k nevykonaniu dôkazov, a to obvineným navrhnutých svedkov, sa už vyjadroval v uznesení odvolací súd na strane 11, keď konštatoval, že k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania výsluchom navrhovaných svedkov (tak, ako uviedol súd prvého stupňa), neboli splnené náležitosti na zabezpečenie účasti týchto svedkov a uvedení svedkovia sa mali vyjadriť k osobám už vypočutých svedkov. Na základe uvedeného dospel krajský súd k tomu, že závery, ktoré mali byť vypočutím navrhovaných svedkov zistené, už boli dostatočne preukázané skôr vykonanými výpoveďami, ako aj ďalšími dôkazmi, a preto nie je ich výpoveď potrebná.

K tomu najvyšší súd uvádza.

Právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane pozri R 116/2014).

Nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom-ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť.

Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí - neodôvodní v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (ktoré uznesenie sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku zrozumiteľným, úplným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože „ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu

zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).“

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku súdu prvého stupňa alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmavania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal. Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vo vzťahu k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania, môže byť naplnený ak:

- a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku - „ignoroval“ ho a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevysporiadal ani v odôvodnení svojho rozhodnutia - § 168 ods. 1 Trestného poriadku,
- b) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom

nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - „mlčať“

a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu.

Až za takéhoto stavu totižto dochádza k zásadnému porušeniu práva na obhajobu, čo však nie je tento prípad.

Ďalej obvinený namietal rozpory vo výpovediach svedkov. Najvyšší súd po oboznámení sa s dovolaním obvineného, rozsudkom súdu prvého stupňa a uznesením odvolacieho súdu môže skonštatovať, že v prejednávanej veci sa objavilo viacero rozporov vo výpovediach svedkov, avšak tieto boli v konaní pred okresným súdom vyjasnené, súd ich komplexne vyhodnotil a ustálil skutkový stav. Na túto skutočnosť odkazujú konkrétne časti rozhodnutí súdov (viď str. 3 - 13 rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 6T/21/2022, z 9. septembra 2022 a str. 10 uznesenia Krajského súdu, sp. zn. 1To/141/2022, z 8. marca 2023).

Nesúhlas obvineného so závermi, ktoré vyplynuli zo svedeckých výpovedí a ostatných dôkazov, vrátane jeho zdravotného stavu, ktorý bol zisťovaný znaleckým posudkom, či skutkový stav týkajúci sa prameňa finančných prostriedkov obvineného nemení nič na skutočnosti, že súdy nižších stupňov dostatočne a logicky odôvodnili skutkový stav, náležite sa venovali všetkým rozporom vo výpovediach svedkov, ako aj osobným a zdravotným pomerom obvineného. Tvrdenie obvineného, že hodnotenie dôkazov nezodpovedá jeho očakávaniam, nemožno považovať za dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ako ani žiaden iný z katalógu dovolacích dôvodov dostupných pre obvineného v rámci § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

Detailným spôsobom koncipované odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu nepochybne spĺňajú požiadavku zákonnosti, presvedčivosti a preskúmateľnosti, jasne a zrozumiteľne dávajú odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom trestného konania a zároveň z nich vyplýva vzťah medzi obsahom vo veci vykonaných dôkazov a deklarovanými skutkovými zisteniami na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Najvyšší súd preto nemá právomoc zasahovať do hodnotenia dôkazov vykonaného súdmi nižších stupňov.

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvineného vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných

nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Obvinený v dovolaní tvrdí, že pri policajnej obhliadke policajt vybral z vrchného vrecka košeľ obvineného heroín, čo podľa slov obvineného znamená, že predmet nebol vydaný obvineným dobrovoľne, čo spôsobuje nezákonné vykonanie, resp. zabezpečenie dôkazu.

K samotnému úkonu odňatia veci má najvyšší súd na základe dostupných dôkazov, predovšetkým zo zápisnice o vykonaní osobnej prehliadky zo 4. októbra 2021 jednoznačne za preukázané, že tento procesný úkon bol vykonaný v súlade so zákonom. Z obsahu zápisnice o vykonaní osobnej prehliadky je zrejmé, že obvinený bol po prechádzajúcej výzve podľa § 104 Trestného poriadku riadne poučený v súlade so zákonnými ustanoveniami, poučení porozumel, následne podľa § 106 Trestného poriadku súhlasil s povinnosťou strpieť výkon úkonu a pri prehliadke boli odňaté veci, medzi ktorými bola aj uvádzaná látka nájdená v ľavom náprsnom vrecku. Na potvrdenie uvedeného skutkového stavu obvinený vlastnoručne podpísal zápisnicu o vykonaní osobnej prehliadky.

S namietanou skutočnosťou sa už napokon vysporiadali skôr vo veci konajúce súdy (viď. str. 11 - 12 uznesenia odvolacieho súdu). Je dôležité zdôrazniť, že pokiaľ súdy na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že zásah polície bol zákonný, obvinený nemôže úspešne namietat nezákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní len na základe vlastného subjektívneho názoru, a tak nemožno túto námietku považovať za opodstatnenú v rámci dovolacieho konania.

Na základe vyššie uvedených skutočností najvyšší súdospel k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, a preto nemôže ďalej spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy, ako ani ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto aj v tejto časti dovoláciu argumentáciu obvineného najvyšší súd neprijal.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený

- trest vo výmere mimo zákonnej trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa týka len tých trestov, ktoré majú odstupňovateľnú trestnú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona), trest domáceho väzenia (§ 53 Trestného zákona), trest povinnej práce (§ 54 Trestného zákona), peňažný trest (§ 56 Trestného zákona), náhradný trest odňatia slobody za peňažný trest (§ 57 ods. 3 Trestného zákona), trest zákazu činnosti (§ 61 Trestného zákona), trest zákazu pobytu (§ 62 Trestného zákona), trest

zákazu účasti na verejných podujatiach (§ 62 Trestného zákona), trest vyhostenia (§ 65 Trestného zákona).

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu obvinenému pod minimálne povolenú výmeru trestu, ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu pri odstupňovateľných druhoch trestov (odňatia slobody, domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Uložením takého druhu trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumie, uloženie takých trestov, ktoré popri sebe nemôžu byť uložené - § 34 ods. 7 Trestného zákona, ale aj napríklad uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin - § 62 ods. 2 Trestného zákona, uloženie trestu vyhostenia občanovi Slovenskej republiky - § 65 ods. 1 Trestného zákona alebo „podmienky na podmienku“ - § 49 ods. 2 Trestného zákona, či dokonca takého druhu trestu, ktorý v trestnom zákone vôbec nie je uvedený - trest pokánia a podobne.

Obvinený v súvislosti s dovolací dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) namietal, že vzhľadom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 3/2024, z 3. júla 2024 v súvislosti s novými trestnými sadzbami, je táto zmena skutočnosťou súdu v pôvodnom konaní neznáma, ktorá môže odôvodniť iné rozhodnutie o vine obvineného.

Najvyšší súd k tomu uvádza, že zmena zákona v rozsahu trestných sadzieb nezakladá v dovolacom konaní možnosť prehodnotiť právoplatne uložený trest a už vôbec sa nedotýka právoplatnej viny obvineného.

Povedané inými slovami: dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona je naplnený len podľa jeho explicitného (výslovného) znenia a netýka sa primeranosti výmery uloženého druhu trestu, ak ide o trest, ktorého uloženie zákon v konkrétnej procesnej situácii pripúšťa a tento bol uložený v rámci zákonom ustanovenej výmery. Skôr vyjadrené platí aj „naopak“ (vice versa) - dôvodom dovolania podľa naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku je len uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa (R 86/2015).

V dôsledku uvedeného potom námietka nepomerného trestu k závažnosti činu a k pomerom obvineného nemôžu zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a preto nemohol najvyšší súd považovať argumentáciu obvineného citovanú vyššie za relevantnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštalácie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery

môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Ustálenie záveru o naplnení, či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovoľené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Bezprostredným následkom uplatnenia nesprávnych dovolacích námietok je to, že podané dovolanie je v prevažnej časti len ďalším odvolaním a formulovaním obhajobných tvrdení, s ktorými sa tomu zodpovedajúcim spôsobom vysporiadali riadne a adekvátne už súd prvého stupňa v spojení s odvolacím súdom. Tým je súčasne vylúčená akákoľvek polemika viažuca sa k údajnej nepreskúmateľnosti alebo arbitrárnosti dovolaním napadnutého rozsudku [viď úvahy najvyššieho súdu viažuce sa k obvinenou uplatnenému dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

K námietke obvineného spočívajúcej v tom, že súdy nižších stupňov nezohľadnili jeho zdravotný stav, či iné okolnosti pri posudzovaní poľahčujúcich okolností, a preto je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, najvyšší súd uvádza nasledovné.

Otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne) existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacím súdom v prípade, ak tento koná na podklade dovolania podaného obvineným podľa § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Opak by platil v prípade, ak by súd vo výroku dovolaním napadnutého rozhodnutia síce konštatoval danosť niektorej z týchto okolností, avšak v rozpore s týmto záverom by ju nevzal do úvahy pri ukladaní trestu (pri úprave výmery trestnej sadzby podľa § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona). Len v takom prípade (a za súčasného

splnenia podmienky podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku) by označené pochybenie mohlo zakladať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia - vid' R 18/2015). Takáto situácia v predmetnej veci nenastala.

Z vyššie citovaného R 18/2015 vyplýva, že dovolací súd nemôže zasahovať do právoplatného rozsudku súdu nižšieho stupňa, pokiaľ ten pri určení druhu trestu a jeho výmery riadne zohľadní ustálený pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností a rozhodne v súlade s § 38 ods. 2 Trestného zákona.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ako ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku totiž nie sú naplnené tým, že obvinenému bol uložený trest v ním subjektívne pociťovanej neprimeranej výške. Pokiaľ krajský súd správne aplikoval príslušné ustanovenia Trestného zákona upravujúce ukladanie trestu, tak ako je tomu v posudzovanej trestnej veci obvineného Pankráca Daniela a trest mu následne vymeral v rámci zákonom upravenej trestnej sadzby nemožno tvrdiť, že by trest bol uložený mimo sadzbu (§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku) stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Preto najvyšší súd neprijal argumenty dovolateľa ohľadom nepriznania poľahčujúcich okolností.

Pokiaľ obvinený namietol porušenie ustanovenia § 38 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu, že súdy pri ukladaní trestu aplikovali priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona - páchatel' bol už za trestný čin odsúdený; súd môže podľa povahy predchádzajúceho odsúdenia na túto okolnosť neprihliadať a zároveň aplikovali ustanovenie § 172 ods. 2 písm. a) Trestného zákona - už bol za taký čin odsúdený, dovolací súd nepovažuje ani tento argument obvineného za dôvodný - naplňajúci dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 38 ods. 1 Trestného zákona na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadať ako na poľahčujúcu okolnosť, priťažujúcu okolnosť, okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.

Zo skutkovej vety výroku o vine rozsudku vyplýva, že súd I. stupňa zohľadnil obvinenému konkrétne predchádzajúce odsúdenie - rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/154/2011, zo 7. februára 2012, pre pokračovací zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Trestného zákona.

Vo výroku o vine (z pohľadu spôsobu ustálenia skutku aj jeho právnej kvalifikácie) označené predchádzajúce odsúdenie v rámci právnej kvalifikácie skutku založilo zákonný znak tzv. kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 172 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (dikcia „už bol za taký čin odsúdený“).

Vo výroku o treste zohľadnil súd I. stupňa iné predchádzajúce odsúdenia (celkom 17x) v spojení s § 37 písm. m) Trestného zákona ako zákonný dôvod pre aplikáciu § 38 ods. 4 Trestného zákona (dikcia „ak prevažuje pomer priťažujúcich okolností“), v dôsledku čoho pri ukladaní trestu zvyšoval dolnú hranicu trestnej sadzby o jednu tretinu.

Nakoľko sa odsúdený dopustil aj ďalších trestných činov, za ktoré bol odsúdený, súd I. stupňa a následne odvolací súd neporušili pravidlo upravené v ustanovení § 38 ods. 1 Trestného zákona, ktoré spočíva v konkurencii okolností, ktoré môžu byť súčasne zákonnými znakmi základnej skutkovej podstaty, kvalifikovanej skutkovej podstaty, ale tiež okolnosťami poľahčujúcimi, priťažujúcimi alebo okolnosťami odôvodňujúcimi použitie nižšej alebo vyššej trestnej sadzby.

Najvyšší súd sumarizuje, že v konkrétnom prípade súdy nezohľadnili identickú okolnosť (identické predchádzajúce odsúdenie obvineného) súčasne ako znak kvalifikovanej skutkovej podstaty, s ktorou Trestný zákon spája prísnejšiu trestnú sadzbu, a súčasne ako okolnosť, na základe ktorej obvinenému

ďalej sprísňovali trest podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona, čo je v zmysle § 38 ods. 1 Trestného zákona neprípustné a zásadne zhoršujúce postavenie obvineného pri ukladaní mu trestu za predmetnú trestnú činnosť.

Z odpisu z registra trestov je totiž zistiteľné, že okrem rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/154/2011, zo 7. februára 2012, bol obvinený odsúdený aj za iné trestné činy, čím najvyšší súd zdôrazňuje, že aplikáciu § 37 písm. m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona odôvodňujú iné odsúdenia obvineného. V tejto súvislosti preto nemohol akceptovať argumenty dovolateľa týkajúce sa porušenia ustanovenia § 38 ods. 1 Trestného zákona. Naopak, postup súdu prvého stupňa bol správny, keď pri ukladaní trestu v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby, berúc do úvahy pomer poľahčujúcich a pritŕžujúcich okolností, ktoré súd I. stupňa obvinenému priznal (0:1), uložil obvinenému trest vo výmere 11 rokov a 8 mesiacov.

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.